

فصلنامه علمی- پژوهشی مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی
دوره ۱۴، شماره ۴ (پیاپی ۴۹)، زمستان ۱۳۹۸
شاپای چاپی ۵۹۶۸-۲۵۳۸ شاپای الکترونیکی ۵۹۵۸-۲۵۳۸
<http://jshsp.iaurasht.ac.ir>

مقاله پژوهشی
صص. ۹۶۵-۹۴۹

تحلیل اثرات پراکنده‌رویی شهری در توسعه پایدار روستایی از دیدگاه جامعه محلی (مطالعه موردی: روستاهای ادغام شده در شهر ارومیه)

کریم حسین‌زاده دلیر- استاد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران
صفر حاجی آقازاده- دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، واحد مرند، دانشگاه آزاد اسلامی، مرند، ایران
فاطمه نصیری* - دانش‌آموخته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه پیام نور، ارومیه، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۹/۲۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۸/۲۱

چکیده

ادغام روستا در شهر پیامدهای زیادی در روستای ادغامی و شهر بر جای می‌گذارد. این پیامدها به صورت مثبت و منفی قابل ارزیابی است. هدف از این تحقیق تحلیل اثرات پراکنده‌رویی شهری در توسعه پایدار روستاهای ادغام شده از دیدگاه جامعه محلی می‌باشد. تحقیق حاضر از لحاظ هدف کاربردی، روش توصیفی - تحلیلی و جهت جمع‌آوری داده‌ها از مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شد. قلمرو مکانی تحقیق ۱۶ روستای ادغام شده در بافت کالبدی شهر ارومیه در فاصله سال‌های ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۵ است. طبق آمار مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۰ مجموعاً دارای ۲۷۹۴۰ نفر جمعیت و ۶۸۰۴ خانوار می‌باشند که براساس فرمول کوکران تعداد ۱۵۱ خانوار به‌عنوان جامعه آماری انتخاب شدند. پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۸۹+ محاسبه گردید و جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی (معادلات ساختاری، فریدمن و رگرسیون) استفاده گردید. نتایج نشان داد، مدل ارائه شده در معادلات ساختاری، در سطح مطلوب با داده‌های تجربی سازگاری داشته و شاخص‌ها از نیکویی برازش برخوردارند. همچنین یکی از مهمترین تاثیرات خزش شهری در ارومیه افزایش قیمت اراضی در حاشیه شهر بوده، چنانچه در طی سال‌های اخیر زمین متری به ۲/۱۰۰۰+ هزار تومان افزایش یافته است. همینطور پراکنده‌رویی شهر بیشترین تاثیر مثبت را در بعد کالبدی با بتای ۰/۹۲۶+ داشته است. چنانچه موجب گسترش خدمات شهری و توسعه زیرساخت-های آب، برق، تلفن، گاز، شبکه فاضلاب و اینترنت، بهبود وضعیت راه‌های ارتباطی و دسترسی به حمل‌ونقل عمومی، خدمات آموزشی، فرهنگی، ورزشی و درمانی شده و تاثیرات آن در بعد زیست‌محیطی غالباً بصورت منفی ارزیابی شده است.

واژه‌های کلیدی: خزش، پراکنده‌رویی شهری، ادغام روستاها، معادلات ساختاری، شهر ارومیه

نحوه استناد به مقاله:

حسین‌زاده دلیر، کریم، حاجی آقازاده، صفر و نصیری، فاطمه. (۱۳۹۸). تحلیل اثرات پراکنده‌رویی شهری در توسعه پایدار روستایی از دیدگاه جامعه محلی (مطالعه موردی: روستاهای ادغام شده در شهر ارومیه). *مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۴(۴)، ۹۴۹-۹۶۵.

http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_669618.html

مقدمه

در زنجیره فعالیت انسانی، شهرنشینی شکل سلطه غیرقابل برگشت انسان بر سطح کره زمین محسوب می‌شود (Karen, 2011:1). جهان امروز به سرعت در حال شهری شدن است، بویژه اینکه پیش‌بینی شده که قسمت عمده گسترش شهری در کشورهای در حال توسعه اتفاق خواهد افتاد (Mera, 2015:1). شهرنشینی در حال رشد جهان بوسیله صنعتی شدن کشورهای در حال توسعه، مکانیزه شدن کشاورزی، تغییرات محیطی و بالاتر از این‌ها رشد جمعیت جهان روند رو به رشد خود را ادامه داده است (EEA, 2015:29). اگر چه نواحی شهری فقط ۲/۸ درصد از سطح کره زمین را به خود اختصاص داده‌اند، ولی آنها محل سکونت بیش از نصف جمعیت جهان - حدود ۳/۵ میلیارد نفر - هستند (BEESS, 2014:43). در سال ۱۹۵۰ تنها ۷۰۰ میلیون نفر در شهرها زندگی می‌کردند، در حالی که پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۵۰ دو سوم جمعیت جهان یعنی حدود ۶/۲ میلیارد نفر در نواحی شهری زندگی کنند (UN, 2012: 67). به طوری که، روند شهرنشینی در مناطق کمتر توسعه‌یافته جهان از سال ۲۰۱۰-۱۹۵۰ روندی صعودی را طی کرده و پیش‌بینی‌ها برای سال ۲۰۵۰ حاکی از آن است که این روند ادامه خواهد داشت. در حالی که روند رشد شهرنشینی در مناطق توسعه‌یافته متفاوت از مناطق کمتر توسعه‌یافته است. چنانچه، رشد جمعیت شهرنشین بین سال‌های ۲۰۱۰-۱۹۵۰ در این کشورها از یک شیب صعودی ملایم برخوردار است و پیش‌بینی شده این روند صعودی ملایم برای سال ۲۰۵۰ نیز ادامه داشته باشد. در نتیجه رشد سریع شهرنشینی در جهان بویژه کشورهای در حال توسعه شاهد گسترش اراضی شهری بر روی زمین‌های کشاورزی پیرامونی و همچنین ادغام نواحی روستایی در محدوده شهرها هستیم (Zhifeng et al, 2014:767). با رشد شتابان جمعیت شهرنشین و در نتیجه آن گسترش اراضی شهری در نواحی پیرامونی، پدیده‌ای به نام خزش شهری در ادبیات برنامه‌ریزی شهری رواج پیدا کرد. خزش شهری یک مشکل جهانی است که هم کشورهای توسعه‌یافته و هم در حال توسعه با آن مواجه هستند. در کشورهای در حال توسعه نتایج آن تهدید بالقوه‌ای برای موضوع سلامت و بهداشت می‌باشد. با گسترش زمین شهری، زمین‌های اطراف بلعیده شده که یک تهدید عمده برای پایداری و کیفیت زندگی به شمار می‌رود و نتایج آن در بلند مدت می‌تواند ویران کننده باشد (Kaur, 2008:1). چنین گسترش سریع شهری تأثیرات مثبت و منفی زیست‌محیطی، اقتصادی، اجتماعی در نواحی پیراشهری و روستاهای ادغام شده می‌گذارد که از آن جمله می‌توان به تغییرات کاربری زمین، شکل‌گیری ترکیب جدید خانوار، دسترسی متفاوت به منافع شهری از جمله زیرساخت‌های سلامت و اشتغال و افزایش فشار بر روی منابع طبیعی مشترک، افزایش ارزش زمین‌های روستایی، تغییر سبک زندگی روستاییان، افزایش تعاملات روستا-شهری، افزایش آگاهی روستاییان در تماس با شهرنشینان، آلودگی هوا، آب و تخریب محیط‌زیست اشاره کرد (Dejene, 2011:16).

در ایران نیز، تداوم استراتژی‌های توسعه بر محور تسریع در صنعت‌گرایی، تمرکزگرایی و شهرنشینی در دهه‌های ۱۳۴۰ و ۱۳۵۰ باعث افزایش میزان تقاضا برای مسکن و زمین شهری، همچنین تصویب قانون گسترش شهرسازی در قطب‌های کشاورزی در سال ۱۳۵۴ باعث گسترش ساختمان‌سازی و توسعه حاشیه‌نشینی در اراضی مساعد و غیرمساعد کشاورزی پیرامون شهرها شد. توسعه فضای شهری در ایران در طی چند دهه اخیر به طور عمده به سه شکل، رشد سریع شهرها به نواحی پیرامونی و روستاهای اطراف به صورت ادغام روستا در شهر، رشد شهرها در ارتفاع و ایجاد شهرهای جدید بوده است (Taherkhani, 2004: 110). در ایران بررسی نسبت تغییرات جمعیتی سکونتگاه‌های شهری و روستایی طی نیم قرن اخیر حاکی است که سهم جمعیت روستایی و شهری از کل جمعیت کشور به صورتی معکوس دگرگون شده و نسبت جمعیت روستایی و شهری به ترتیب از ۶۸/۵ و ۳۱/۵ درصد در سال ۱۳۳۵ به ۲۹ و ۷۱ درصد در سال ۱۳۹۰ تغییر یافته است (Zia Tavana and Ghader mazari, 2009: 120). شکل‌یابی جریان استقرار فضایی جمعیت با روند یاد شده در کشور معلول دو حالت اثرگذاری به شیوه منفرد و بر هم کنش رشد طبیعی جمعیت شهری، واگرایی روستایی، مهاجرت‌های روستا - شهری، مبدل شدن بسیاری از روستاها به شهر و در نهایت گسترش فیزیکی شهرها و ادغام روستاهای پیرامونی بوده است (Afrkath, HajiPour, 2013: 160).

شهر ارومیه نیز یکی از شهرهای است که در سال‌های اخیر با پدیده خزش شهری روبه‌رو بوده و این شهر با جمعیت ۶۸۰۲۸۸ نفر در سال ۱۳۹۰ یکی مراکز عمده جمعیتی منطقه شمال غرب کشور محسوب می‌شود. طبق تصاویر ماهواره‌ای و همچنین اطلاعات مرکز آمار ایران این شهر در طول دهه‌های گذشته به تبع سیاست‌های ملی رشد سریع شهرنشینی را تجربه کرده و در نتیجه رشد جمعیت شهرنشین اراضی شهری به طور بی‌ضابطه‌ای گسترش یافته است. چنانچه، در طی سال‌های ۱۳۳۵-۱۳۹۰ گسترش

فیزیکی شهر ارومیه، بیش از نیاز واقعی جمعیت آن بوده و در نتیجه، روند تبدیل زمین‌های کشاورزی و روستایی پیرامون آن به شدت ادامه یافته است و این امر می‌تواند اثرات منفی و مثبت زیادی در سکونتگاه‌های ادغام شده پیرامونی داشته باشد. از این رو پژوهش حاضر با هدف تحلیل اثرات گسترش شهری ارومیه بر توسعه نواحی پیراشهری بویژه روستاهای ادغام شده در شهر ارومیه و در پی پاسخگویی به سوال زیر انجام یافته است. ۱) پراکنده‌رویی شهر ارومیه چه اثراتی در توسعه پایدار روستاهای ادغام شده پیرامون خود داشته است؟

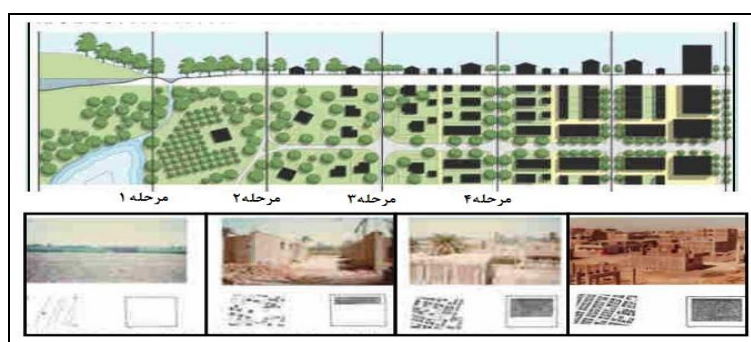
با توجه به اینکه در سوال اصلی تحقیق به پراکنده رویی شهر اشاره شده است. می‌توان گفت، پدیده خزش یا پراکنده‌رویی شهری فرایندی که در نتیجه جابجایی و تغییر مکان فعالیت‌ها از شهر مرکزی به پیرامون رخ می‌دهد (Zia Tavana, and Ghader 2009: 121). بنابراین می‌توان گفت، یکی از پیامدهای گسترش شتابان مادرشهرها به ویژه طی نیم قرن اخیر "خزش شهری" است که به معنی گسترش شهرها در نواحی پیرامونی است که اغلب بار منفی به همراه دارد (Afrakhteh, HajiPour, 2013: 162). در واقع خزش شهری از ویژگی‌های شناخته شده بیشتر شهرهای کشورهای در حال توسعه است که از نظر اجتماعی و اقتصادی چشم‌اندازی از فقر، اسکان غیررسمی، کاربری غیر قانونی در حاشیه شهرها، فقدان یا کمبود شدید امکانات زیر ساختی و خدمات عمومی را نشان می‌دهد (Lungo, 2001: 37-32). خروج نیروهای اقتصادی و جمعیتی اشباع شده در مکان شهر و خزش آنها در حومه‌ها موجب شتاب بخشیدن به توسعه ناموزون حومه‌ها می‌شود، در واقع، گسترش فضایی بی‌رویه و نامنظم ساخت و سازهای شهری، در نتیجه جابجایی مکان فعالیت‌ها و جمعیت از شهر مرکزی به طرف خارج شهر و پخش شدن آنها در نواحی حومه‌ای ظاهر می‌گردد (Saeedi, and Shafiee Sabet, 2011: 153).

در ایران نیز از زمانی که درآمدهای نفتی در اقتصاد عمومی کشور تزریق و همراه با ترغیب شهرگرایی، سرمایه‌گذاری در اراضی شهری به نحوی شتابان شدت گرفت، مبنای رشد شهرها، علیرغم گسترش برنامه‌های شهری، ماهیتی برونزا به خود گرفت (Habibi, 1388: 33). تداوم این روند، گسترش بی‌تناسب شهرها را به همراه داشته که افزون بر بروز پدیده‌های منفی شهری (حاشیه‌نشینی، فقر و بحران شهری)، بر چشم‌انداز و کالبد عرصه‌های روستایی پیرامونی نیز تأثیرات دامنه‌داری برجای گذارده است. بدین ترتیب تداوم روند بی‌رویه شهرگرایی و رشد و گسترش افقی شهرها، به ناچار پدیده‌های خزش، خوردنگی و ادغام (الحاق) شهری را به ارمغان آورده است که خود زمینه‌ساز نابودی و تغییر نامتناسب کاربری‌های زمین، به ویژه در حوزه‌های پیرامونی، شده و می‌شود (Saeedi et al, 2014: 4).

آشکار است که پیامدهای این تحولات در سرزمین‌های مختلف یکسان نبوده و نیست. در حالی که این دگرگونی‌ها در کشورهای صنعتی با نوعی تعادل نسبی بین محیط‌های شهری و روستایی همراه بوده، پیامدهای رشد شهری در کشورهای غیرصنعتی هم شامل اثرات مثبت و هم منفی است اما معمولاً اثرات منفی رشد شهری برجسته می‌شود. زیرا اثرات رشد کنترل نشده و ناهماهنگ به شدت اثرات مثبت رشد شهری را تحت الشعاع قرار می‌دهند (Leontidoy and Couch, 2007: 255). به‌طور کلی پیامدهای متفاوت آن عبارتند از: ۱) نابودی منابع کمیاب طبیعی (Saeedi et al, 2014: 6)؛ ۲- عدم بهره‌برداری از زمین‌های کشاورزی اطراف مادر شهرها و رها کردن این زمین‌ها به مدت چند سال برای کسب سود بیشتر (آیش اجتماعی زمین)، ۳- کاهش زمین و در نتیجه مشکل ایجاد تاسیسات عمومی در اطراف شهرها و مادر شهرها (Shokouee, 2009: 239)؛ ۴- تزلزل بنیادهای فعالیت و اقتصاد روستایی و محدودیت تولید زراعی؛ ۵- رشد بی‌رویه و نامتعادل شهرها؛ ۶- بروز پدیده حاشیه‌نشینی؛ ۷- گسترش فعالیت‌های غیرتولیدی، حاشیه‌ای و به اصطلاح غیررسمی؛ ۸- جدایی‌گزینی فضایی در درون و برون عرصه‌های کلانشهری؛ ۹- گسترش خشونت و ناهنجاری‌های مختلف (Saeedi et al, 2014: 6)؛ ۱۰- تهدید امنیت غذایی، به علت تخریب اراضی کشاورزی از طریق خزش شهری (FAO, 2011)؛ ۱۱- تولید پسماندهای جامد از طریق مراکز شهری و انباشت آن بر روی اراضی کشاورزی و در نتیجه تخریب زمین (Mera, 2015: 14)، تغییر کاربری اراضی پیراشهری (Afrkath, HajiPour, 2013: 163) و غیره.

ولی یکی از مهمترین پیامدهای خزش شهری ادغام هسته‌های پیرامون شهرها و کلانشهرها می‌باشد (Chegini, 2012: 33). هسته‌های روستایی ادغام شده در شهر یا دهکده‌های شهری، محصول و پیامد شهرنشینی سریع و گسترش بی‌رویه افقی شهرها و بویژه شهرهای بزرگ و کلان‌شهرها است که تحت عنوان خزش یا پراکنده‌رویی شهری مطرح شده است (Kamranodi et al, 2014: 44). ادغام هسته‌های روستایی سبب دگرگونی این هسته‌ها در ابعاد گوناگونی می‌شود. اما با وجود این برخی از ویژگی‌های دوره پیشاشهری در آنها حفظ شده است. بنابراین دهکده‌های شهری (دهکده‌های ادغام شده در شهر)، تداعی کننده فضاهای

سکونتگاهی هستند که هم برخی از وجوه زندگی روستایی و هم برخی از وجوه زندگی شهری را به نمایش می‌گذارند. هسته‌های روستایی ادغام شده در شهر کارکرد کشاورزی خود را از دست می‌دهند. اما ویژگی اشتراکی اقتصادی خود که مهمترین نماد آن هم مالکیت بر دارایی‌های کالبدی در محدوده روستا (زمین و مسکن) هست را تا حدود زیادی حفظ می‌کنند. بعلاوه فرهنگ و سنت روستایی نیز تا حدودی حفظ می‌شود و نوعی اختلاط فرهنگ روستایی و فرهنگ شهری در این محدوده‌ها شکل می‌گیرد (Liu and etc, 2009: 1-4). به همین جهت، می‌توان گفت از زمانی که روستا در معرض امواج گسترش شتابان شهری قرار می‌گیرد تا یکپارچگی کامل روستا و بافت مهاجم چهار مرحله اصلی به شرح زیر شکل می‌گیرد (Soleimani et al, 2013: 125): **مرحله اول**، قرارگیری روستا در محدوده تحول یا کنشگاه شهری - روستایی، **مرحله دوم**، پیشروی بافت شهری یا وقوع حالت شبه ادغام (حالت نیمه دهکده شهری شده)، **مرحله سوم**، مرحله ادغام کامل هسته‌های روستایی در شهر و ایجاد دهکده‌های شهری: در این مرحله روستاها به طور کامل اراضی کشاورزی خود را از دست می‌دهند و از نظر کالبدی و اجتماعی نیز متحول می‌شوند، **مرحله چهارم**، یکپارچگی کامل و حل برخی هسته‌های روستایی در شهر (شکل ۱)، (Soleimani et al, 2013: 125- 127). (Eid & Mirghani, 2004)

شکل ۱. مراحل خزش شهری (Eid & Mirghani, 2004)

ادغام روستاها در شهر در فرآیند خزش شهر را می‌توان با استفاده از نظریاتی مختلفی تبیین کرد، مانند راهبرد شبکه منطقه‌ای یا آگروپلیتن (۱۹۷۲)، جان فریدمن و مایک داگلاس پیوندهای روستایی- شهری (۱۹۹۸) مایک داگلاس (3) (Saeedi, 2008)، توسعه فیزیکی شهر (Farid, 2009: 152)، ساخت چند هسته‌ای ادوار اولمن و چانسی هاریس (Shokouee, 2009: 239)، نظریه مرکز و پیرامون آقای فریدمن (Papole Yeizidi, Ebrahimi, 2009: 126)، قطب رشد پرو (۱۹۴۹) (Rezvani, 2011: 103 and Firouznia et al, 2011). علاوه بر این‌ها، مطالعات مختلفی درباره اثرات و پیامدهای خزش و ادغام توسط اندیشمندان داخلی و خارجی مختلفی انجام شده که هر کدام جنبه‌ای از این موضوع را مورد سنجش قرار داده‌اند که در جدول ۱ به خلاصه‌ای از آنها اشاره می‌شود.

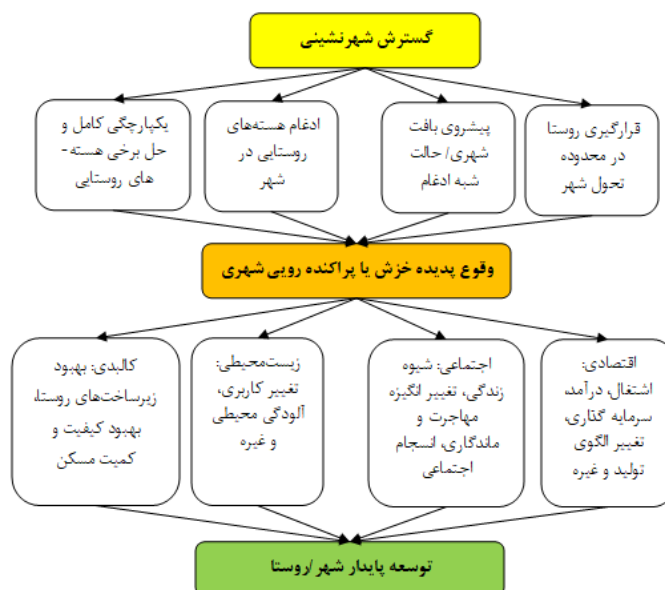
جدول ۱. مطالعات انجام شده در زمینه موضوع مورد تحقیق

پژوهشگران	نتایج پژوهش
ضیا توانا و قادمرزی ^۱ (۱۳۸۸)	هرچند شهر سنج مبدأ و مقصد همه مهاجران وارد شده به روستاهای نایس و حسن آباد نیست، اما اکثر آنها به دلایلی چون فاصله کم روستاها با شهر، پایین بودن قیمت زمین و مسکن، سهولت دسترسی و امکان استفاده از خدمات مختلف شهری، در این روستاها سکنی گزیده‌اند.
جلالیان و همکاران ^۲ (۱۳۹۲)	گسترش فیزیکی این شهرها، به ویژه در ارومیه، بیش از نیاز واقعی جمعیت آن بوده و در نتیجه، روند تبدیل زمین‌های کشاورزی و روستایی پیرامون آنها به ویژه در ارومیه با شدت ادامه یافته است. رشد جمعیت اصفهان در تمام دوره‌ها تقریباً از الگوی ثابتی پیروی کرده ولی ارومیه در پایان دهه ۱۳۵۰ و با شروع جنگ ایران و عراق، با شتاب رشد جمعیت روبه‌رو شده است.
احمدیان و همکاران ^۱ (۱۳۹۲)	نتایج تحقیق نشان می‌دهد که ۷/۶ درصد از افزایش جمعیت شهر مشهد طی ۵۰ سال اخیر (۸۵-۱۳۳۵) به دلیل مستحیل شدن ۹۰ آبادی با ۱۸۴۴۰۰ نفر در شهر مشهد می‌باشد.

^۱- Zia Tavana and Qadmarzi (2009)

^۲- Jalalian et al. (2013)

تحولات سکونتگاه‌های روستایی ناشی از الحاق، عمدتاً موجب بروز مسائل متعددی در روستاهای مورد مطالعه شده است. گرچه روستاهای پیرامونی در فرایند الحاق به صورت کانون‌های جمعیت پذیر در آمده‌اند، اما این افزایش جمعیت نه به سبب رشد طبیعی، بلکه به علت تصمیم سازی‌های اداری - دولتی و گسترش بی رویه محدوده شهر و بروز پدیده‌های خزش و خوردنگی بوده است.	سعیدی و همکاران (۱۳۹۳) ^۲
نتایج این تحقیق نشان می‌دهد بیشترین میزان پراکنده‌رویی در شهر اصفهان در خارج‌ترین نقاط محدوده‌های شمالی مناطق ۷ و ۴ اتفاق افتاده است	پارسی و همکاران (۱۳۹۳) ^۲
در جزیره پرتریکو بیش از نیمی از گسترش شهری در بیرون از مراکز شهری و در نتیجه طرح نامناسب احیای اراضی اتفاق افتاده که موجب خزش شهری در ۴۰ درصد جزیره شده و این پدیده موجب از بین رفتن زمین‌های حاصلخیز کشاورزی بر اثر ساخت ساز شده است.	Martinuzzi et al (2007)
در این تحقیق به بررسی تغییرات سریع در نواحی شهری تحت تاثیر سیاست‌های نئولیبرالیسم پرداخته شده و نتایج نشان می‌دهد که تغییرات ساختاری موجب خزش شهری در نواحی متروپلیتن آنکارا شده است	Kurba et al (2009)
در این پژوهش به بررسی تحقیقات انجام یافته در زمینه اثرات زیست محیطی پدیده خزش از سال ۲۰۰۱ در مجلات انگلیسی زبان پرداخته است.	Wilson and Chakraborty (2013)

شکل ۲. مدل مفهومی تحقیق

روش پژوهش

تحقیق حاضر از لحاظ هدف کاربردی، از لحاظ روش توصیفی-تحلیلی و جهت جمع‌آوری اطلاعات و داده‌ها از روش کتابخانه‌ای و میدانی (پرسشنامه) استفاده شده است. قلمرو مکانی این تحقیق روستاهای ادغام شده شهر ارومیه در بافت کالبدی آن می‌باشد. در فرآیند توسعه سریع شهر ارومیه در فاصله سال‌های ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۵، تعداد ۱۶ روستای پیرامونی (ریحان‌آباد، حاجی‌پیرلو، اسلام‌آباد، علی‌آباد، طرزلو، حسین‌آباد، بادکی، گنج‌آباد، جانسیلو، بزوه، ناصرآباد، انهرعلیا، انهر سفلی، الواج، دیگاله و دیزج) در این شهر ادغام شده است. که طبق آمار مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۵ مجموعاً دارای ۲۸۳۱۴ نفر جمعیت و ۶۸۷۷ خانوار می‌باشند که براساس فرمول اصلاح شده کوکران^۴ تعداد ۱۶۱ خانوار به عنوان جامعه آماری انتخاب شدند. روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده انجام گرفت. جهت تعیین تعداد پرسشنامه هر روستا از فرمول طرفین و وسطین استفاده شد (جدول ۲).

1- Ahmadian et al. (2013)

2- Saeedi et al. (2014)

3- Parsi et al. (2014)

4- $n = n' / [2 + (n' / N)]$

جدول ۲. روستاهای ادغام شده در شهر ارومیه از سال ۱۳۳۵ تا ۱۳۹۵

نام روستا	دهستان	جمعیت	خانوار	پرسشنامه	نام روستا	دهستان	جمعیت	خانوار	پرسشنامه
ریحان‌آباد	بکشلوچای	۸۴۹۷	۲۳۷۱	۵۴	جانسیلو	باراندوز	۴۱۹	۱۱۰	۲
حاجی پیرلو	بکشلوچای	۹۵	۳۲	۳	بزه	باراندوز	۶۳۰	۱۸۳	۴
اسلام‌آباد	دول	۵۱۴	۱۳۷	۳	ناصرآباد	روضه‌چای	۲۱۷	۴۱	۲
علی‌آباد	باراندوز	۳۴۱	۶۴	۲	انهر علیا	روضه‌چای	۵۶۷	۱۸۷	۴
طرزولو	باراندوز	۳۳	۹	۱	انهر سفلی	روضه‌چای	۷۵۴	۱۹۵	۴
حسین‌آباد	صومای برادوست	۴۳۸	۸۳	۲	الواج	روضه‌چای	۹۶۷۰	۲۳۷۵	۵۴
بادکی	روضه‌چای	۱۸۶۹	۲۷۶	۶	دیگاله	مرگور	۵۵۵	۸۱	۲
گنج‌آباد	روضه‌چای	۲۹۵	۹۹	۲	دیزج	مرگور	۳۴۴۰	۶۳۴	۱۴

Source: Statistics Center of Iran, 2016

در ادامه جهت پاسخگویی با سوالات تحقیق پرسشنامه‌ای در ۵ بعد اقتصادی (دارای ۴ شاخص و ۱۵ گویه)، اجتماعی (دارای ۳ شاخص و ۱۱ گویه)، زیست‌محیطی (دارای ۲ شاخص و ۸ گویه)، کالبدی با ۲ شاخص و ۸ گویه و پراکنده رویی/خزش شهری با ۶ گویه تدوین و در بین جامعه آماری پخش گردید (جدول ۳). پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ 0.789 محاسبه گردید که بیانگر مطلوب بودن ابزار تحقیق است. انتخاب نمونه آماری نیز به صورت تصادفی ساده انجام گرفت تا اصل فرصت برابر برای هر یک از جامعه آماری فراهم شود و جهت تحلیل داده‌های از مطالعات میدانی و نیز در مسیر پاسخگویی به سوالات تدوین شده، از نرم‌افزارهای SPSS و LISREL و از آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار و واریانس) و استنباطی (معادلات ساختاری، فریدمن و رگرسیون) استفاده شده است.

جدول ۳. گویه‌ها و شاخص‌های مربوط به اثرات ادغام روستاها در شهر ارومیه

ابعاد	شاخص	متغیرها	پایایی
اقتصادی	اشتغال	دسترسی به فرصت‌های شغلی جدید، فرصت‌های شغلی برای زنان، میزان رضایت از کسب و کار، افزایش تنوع شغلی و ثبات شغلی، تغییر ماهیت اشتغال روستایی از کشاورزی به صنعت و خدمات	۰/۶۵۰
	درآمد	دسترسی به بازارهای شهری و تغییرات درآمدی، افزایش درآمدهای متنوع و پایدار	۰/۸۲۰
	قیمت زمین	نوسانات قیمت زمین، افزایش ارزش زمین‌های روستایی در نتیجه تبدیل اراضی کشاورزی به مسکونی و تجاری	۰/۷۲۸
	میزان بهره‌مندی از منابع تولید	میزان مالکیت اراضی، مالکیت آب، دستیابی به منابع مالی، ابزار و ادوات تولید، توسعه زیرساخت‌های آب، برق، تلفن، گاز، شبکه فاضلاب و اینترنت	۰/۶۱۸
	الگوی مصرف و تولید	گرایش به استفاده از کالاها و وسایل تجملی، کاهش انگیزه فعالیت در عرصه کشاورزی، مصرف محصولات غیر تولیدی، افزایش رفاه اقتصادی و استانداردهای زندگی	۰/۶۳۳
	تغییر شیوه زندگی	جدایی‌گزینی اجتماعی، گرایش به استفاده از کالاها و وسایل تجملی، کاهش انگیزه فعالیت در عرصه کشاورزی، تغییر در نوع نگرش مردم نسبت به شیوه زندگی، افزایش آگاهی روستاییان نسبت به مسائل شهری	۰/۷۳۳
اجتماعی	تغییر انگیزه مهاجرت و ماندگاری	تغییر انگیزه جوانان جهت سکونت و اشتغال در سکونتگاه تغییر، افزایش میزان مهاجران برگشتی از شهرهای بزرگ به روستا، کاهش حس مکانی.	۰/۷۰۶
	انسجام اجتماعی	روابط اجتماعی با شهرنشینان با مردم بومی روستا، برقراری رابطه فامیلی (ازدواج فامیلی) شهرنشینان با مردم بومی روستا، کمک و همیاری شهرنشینان در امور مربوط به روستا، شرکت شهرنشینان و روستاییان در مراسم عمومی (ایجاد مذهبی و جشن/عزاداری) همدیگر	۰/۸۵۷
زیست محیطی	تغییرات کاربری	تغییرات کاربری در مزارع و باغات، افزایش تغییرات کاربری برای ساخت و ساز صنعتی و مراکز تفریحی و تجاری، تغییرات کاربری زمین‌های کشاورزی، تهدید امنیت غذایی، به علت تخریب اراضی کشاورزی، بهره‌برداری بیش از حد از منابع طبیعی	۰/۸۲۰
	آلودگی محیط	تشدید آلاینده‌های کارخانه‌ها و زوال صنعت، افزایش تولید پسماندهای جامد از طریق مراکز شهری، آلوده شدن زمین‌های روستایی از طریق رهاسدن فاضلاب‌های شهری	۰/۶۹۴
کالبدی	زیرساخت‌ها	توسعه زیرساخت‌های آب، برق، تلفن، گاز، شبکه فاضلاب و اینترنت، گسترش راه‌ها و دسترسی بهتر به حمل و نقل عمومی، دسترسی به خدمات آموزشی، فرهنگی، ورزشی، درمانی و ... استفاده روستاهای ادغام شده از خدمات و امکانات زیرساختی و رفاهی یافت مدرن، از بین رفتن اراضی کشاورزی و تبدیل آنها به توسعه شهری	۰/۸۲۰

۰/۷۰۳	تخریب و بازسازی مسکن فرسوده روستایی، تحول بیشتر الگوی مسکن به سمت مسکن شهری و الگوی برنامه‌ریزی‌شده، جایگزینی الگوی سنتی مسکن روستایی و چند خانواری به ساختمان‌های چند طبقه	مسکن
۰/۸۱۹	پراکنش کنترل نشده رشد شهر ارومیه بر روی زمین‌های روستایی پیرامون، تراکم نسبتاً پایین جمعیت در سطح شهر، تغییر کاربری زود هنگام زمین‌های کشاورزی و روستایی پیرامون به کاربری تجاری و مسکونی، گسترش بی‌رویه شهر ارومیه به پیرامون، گسترش اتفاقی و بدون برنامه‌ریزی و نامنظم شهر ارومیه، به هم پیوستن سکونتگاه‌های سابقاً مجزا به هم.	خزش یا پراکنده‌رویی شهری

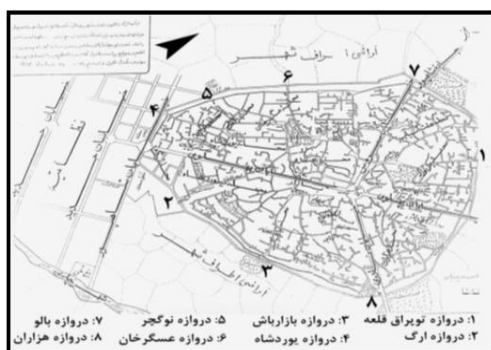
Source: Meshkini et al., 2014; Chegini, 2013; Jalalian et al., 2013; Ashari et al., 2015; Zia Tavana et al., 2009, Mahmoudi, 2016; Soleimani et al., 2013 and Field and Library Studies, 2016

قلمرو جغرافیایی پژوهش

شهر ارومیه در جلگه‌ای در کنار دریاچه‌ای به همین نام گسترده شده است. قدیمی‌ترین نقشه شهر ارومیه که در دست است، نقشه-ای است که در خرداد ۱۳۱۲ تهیه (شکل ۳) شده است (Ashrae et al, 2015: 155). نخستین طرح جامع شهر ارومیه در سال ۱۳۴۹، تصویب شد که خود به افزایش مساحت و گسترش محدوده شهر انجامید. توسعه شهر ارومیه در این دوره همه نقاط شهر به ویژه شمال، جنوب و جنوب غربی را در بر گرفت و وسعت شهر در این دوره به ۱۴۰۰ هکتار و جمعیت آن به حدود ۱۷۰ هزار نفر رسید (Zarbast, Esfandiari and Hadi Shadzaouyeh, 2011: 96). دومین طرح جامع شهری در سال ۱۳۶۹، به تصویب رسید که طبق آن حدود ۱۲۴۹ هکتار به محدوده قانونی شهر افزوده شد. بدین ترتیب، مساحت شهر از ۳۶۶۵ هکتار به ۴۹۱۴ هکتار رسید. در این طرح، گسترش شهر به جهات غرب و شمال و شمال شرقی، و همچنین توسعه منفصل و ناپیوسته شهر در اراضی واقع در گلستان خانه در قسمت شرقی شهر، پیشنهاد شده بود. همچنین، مساحت شهر در سال ۱۳۷۵، به ۵۲۱۲ هکتار رسید که در فاصله ۲۰ سال، وسعتی حدود چهار برابر را نشان می‌دهد. تهیه طرح تفصیلی شهر و تصویب آن در سال ۱۳۷۳، موجب افزودن حدود ۱۲۰۰ هکتار زمین به داخل محدوده شهری طرح جامع ۱۳۶۹ شد. به دنبال آن گروه‌های بانفوذ شهر و حتی عده‌ای از مهاجرین روستایی و حاشیه‌نشینان، در فراسوی این اراضی اقدام به ساخت و سازهای شهری غیرمجاز کردند، به طوری که در سال ۱۳۸۵، مساحت شهر به ۸۵۷۰ هکتار رسید و در حال حاضر به علت نبودن طرح تفصیلی بعد از سال ۱۳۷۳ مساحت شهر با روندی رو به گسترش به ۱۰۵۴۸ هکتار در سال ۱۳۹۳، رسیده (Jalalian et al, 2013: 80) و به چهار منطقه شهری تقسیم شده است (شکل ۴). بنابراین روند خزش شهری در شهر ارومیه از همان سال‌های بعد ۱۳۳۵ ادامه داشته و ۱۶ روستا در اثر خزش شهری در بافت آن ادغام شده و چندین روستا نیز در شرف ادغام هستند (جدول ۴).

جدول ۴. روستاهای در شرف ادغام شدن در شهر ارومیه

نام روستا	دهستان	جمعیت	خانوار
ولنده سفلی	روضه‌چای	۸۶۱	۲۱۵
جتلهو	روضه‌چای	۶۲۳	۱۷۸
ولنده علیا	روضه‌چای	۲۴۴۲	۶۵۱
قره‌حسنلو	روضه‌چای	۱۲۳۱	۳۸۸
چارچیلو	بکشلوچای	۱۵۳۶	۴۹۸

شکل ۳. محدوده شهر ارومیه در سال ۱۳۱۲

Source: Ashari et al., 2015: 80

شکل ۴. محدوده شهر ارومیه در سال ۱۳۸۹

Source: Urmia Municipality, 2017

یافته‌ها و بحث

یافته‌های توصیفی نشان داد، که از ۱۶۱ نفر پاسخ دهنده، ۶۴/۱ درصد از آنان مرد و ۳۳/۸ درصد نیز زن بوده‌اند و از نظر گروه سنی غلبه با گروه سنی ۳۱-۴۰ سال است که ۲۶/۱ درصد نمونه آماری را تشکیل می‌دهند. ولی گروه سنی بیشتر از ۵۱ سال به دلیل کم‌سواد و بی‌سواد کمتر حاضر به مشارکت شده و فقط ۵/۶ درصد پاسخگویان را شامل می‌شوند. از نظر سطح تحصیلات نیز ۳۶/۶ درصد پاسخگویان سیکل یا دبیرستان، ۱۵/۵ درصد ابتدایی و راهنمایی، ۱۴/۱ درصد دیپلم و فوق دیپلم، ۱۹ درصد لیسانس، ۴/۹ درصد فوق لیسانس و دکتری و ۹/۸ درصد نیز بی‌سواد و یا سواد خواندن و نوشتن داشتند. همچنین وضعیت اشتغال جامعه نمونه نیز در جدول ۵ آورده شده است که بیشتر درصد پاسخگویان در مشاغل خدماتی مشغول فعالیت هستند.

جدول ۵. وضعیت پاسخگویان از نظر میزان تحصیلات

اشتغال	کشاورز	خدماتی	دولتی و صنعتی	دانشجو و فرهنگی	آزاد	خانه دار	سایر
فراوانی	۸	۶۰	۲۳	۲۸	۳۳	۴	۴
درصد	۴/۶	۳۸/۶	۱۴/۶	۱۶/۶	۲۱/۲	۲	۲

یافته‌های تحقیق در زمینه خزش شهر ارومیه نشان می‌دهد که، تداوم روند بی‌رویه شهرگرایی و رشد و گسترش افقی شهر ارومیه، به ناچار پدیده‌های خزش، خوردگی و ادغام (الحاق) شهری را به ارمغان آورده است که خود زمینه‌ساز نابودی و تغییر نامتناسب کاربری‌های زمین، بویژه در حوزه‌های پیرامونی، شده است. همچنین این پدیده موجب افزایش قیمت زمین‌های زراعی در روستاهای ادغام شده اطراف شهر ارومیه شده است. علاوه بر این موجب افزایش میزان خدمات عمومی توسط شهرداری شهر ارومیه در این سکونتگاه‌ها و افزایش رضایت مردم محلی از مسئولین شهری و خدمات ارائه شده کشته است (جدول ۶).

جدول ۶. تاثیرات خزش شهری در روستاهای ادغام شده

مولفه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
افزایش قیمت اراضی پیرامون شهر	۴/۹	۳۸	۱۴/۱	۱۷/۶	۲۱/۱
افزایش خدمات شهرداری	۱۷/۶	۲۰/۴	۵۱/۴	۱۰/۶	-
رضایت از خدمات ارائه شده توسط شهرداری	۲۵/۴	۳۱	۴۱/۵	۲/۱	-

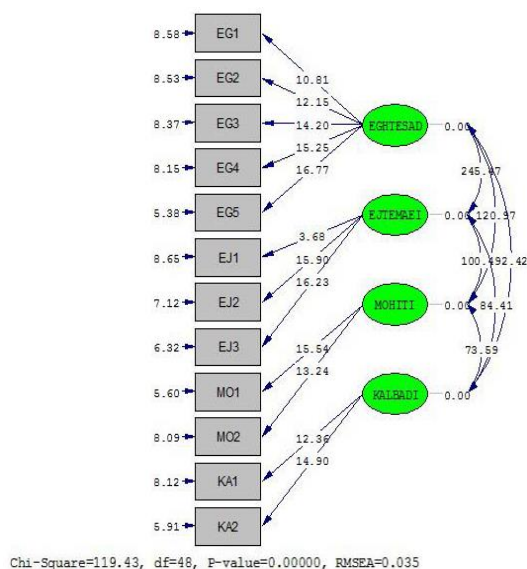
از اثرات گسترش و پراکنده‌رویی شهر ارومیه، افزایش خدمات حمل و نقل عمومی در روستاهای ادغام شده پیرامون می‌باشد، بطوری که، ۳۸/۷ درصد از پاسخگویان از اتوبوس و خط واحدهای شهرداری و ۱۷/۶ درصد نیز از تاکسی شهری جهت مراجعه به مرکز شهر استفاده می‌کنند. علاوه بر این‌ها تبدیل سکونتگاه‌های روستایی به شهر، موجب بهبود وضعیت راه‌های ارتباطی و در نتیجه افزایش ماشین‌های شخصی شده و ۴۱/۵ درصد پاسخگویان نیز با استفاده از آن به مرکز شهر مراجعه می‌کنند و این امر موجب افزایش میزان ترافیک و شلوغی معابر منتهی به مرکز شهر و آلودگی شهری در شهر ارومیه شده است. بنابراین بدلیل

افزایش ماشین‌های شخصی و عمومی ۷۵/۴ درصد از پاسخگویان جهت تامین نیازهای روزانه و غیر روزانه (مواد غذایی، بهداشتی، درمانی، آموزشی و غیره) به بازار مرکزی شهر ارومیه و تنها ۲۰/۳ درصد به بازار محلی روستای ادغام شده مراجعه می‌کنند. همچنین ۷۲/۵ درصد هم محصولات تولیدی خود اعم از کشاورزی، خدماتی، صنعتی و غیره در بازار مرکزی ارومیه به فروش می‌رسانند (جدول ۷).

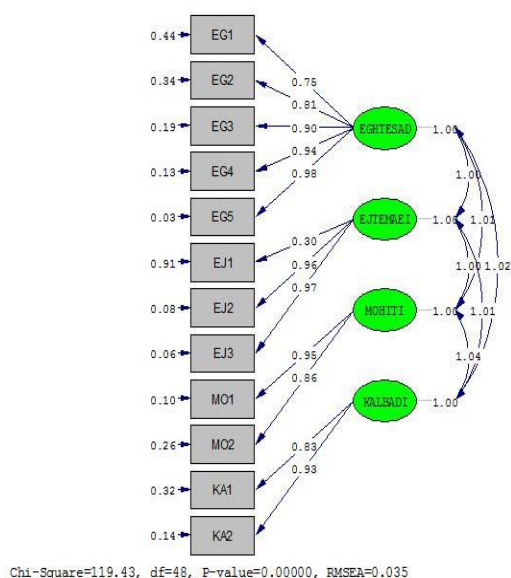
جدول ۷. تاثیرات خزش شهری در روستاهای ادغام شده

محل فروش محصولات تولیدی			محل تامین نیازهای روزانه			وسلیه نقلیه جهت مراجعه به شهر			
سایر	بازار روستا	بازار ارومیه	سایر	بازار روستا	بازار ارومیه	اتومبیل شخصی	موتور	تاکسی	اتوبوس
۲/۱	۲۵/۴	۷۲/۵	۴/۳	۲۰/۳	۷۵/۴	۴۱/۵	۲/۱	۱۷/۶	۳۸/۷

سنجش اعتبار شاخص‌ها: برای اعتبارسنجی از طریق مدل معادلات ساختاری، پس از اینکه داده‌های حاصله از پرسشنامه‌ها وارد نرم‌افزار آماری SPSS گردید و عملیات کدگذاری روی داده‌ها صورت گرفت، داده‌های کدگذاری شده در محیط برنامه لیزرل (LISREL) فراخوانده شده و به تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته شد. شکل شماره ۵ خروجی نرم‌افزار به صورت مدل استاندارد شده، شکل ۶ مقادیر T را نشان می‌دهند.

شکل ۶. مقدار T

شکل ۵. بارهای عاملی استاندارد شده

ارزیابی برازش کل مدل: هدف از ارزیابی برازش کل مدل این است که مشخص شود تا چه حد کل مدل با داده‌های تجربی مورد استفاده سازگاری و توافق دارد. برای ارزیابی برازش مدل در این تحقیق، برنامه لیزرل، شاخص‌های برازش را ایجاد نموده است که در جدول شماره ۸ نشان داده می‌شود:

جدول ۸. شاخص‌های نیکویی برازش مدل خروجی SIMPLIS

ردیف	شاخص‌ها	وضعیت مدل
۱	Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)	۰/۰۳۵
۲	Root Mean Square Residual (RMR)	۰/۰۴۳
۳	Goodness of Fit Index (GFI)	۰/۹۳
۴	Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)	۰/۹۳
۵	Normed Fit Index (NFI)	۰/۹۷
۶	Non-Normed Fit Index (NNFI)	۰/۹۶
۷	Comparative Fit Index (CFI)	۰/۹۷
۸	Relative Fit Index (RFI)	۰/۹۵

روش‌های آماری سنتی معمولاً یک آزمون آماری را مبنای تعیین معنی‌داری و تجزیه و تحلیل قرار می‌دهند؛ اما مدل‌سازی معادلات ساختاری و تحلیل عاملی تأییدی برای تعیین کفایت برازش مدل با داده‌ها، از چندین آزمون آماری بهره می‌گیرند: (۱) ریشه میانگین توان دوم خطای تقریب: از نظر استیگر^۱ (۱۹۹۰)، شاخص برازندگی که برای مقایسه مدل‌های آشیان‌نشده تعریف کرده با نماد RMSEA می‌باشد. این شاخص ریشه میانگین مجزورات تقریب می‌باشد. شاخص RMSEA برای مدل‌های خوب برابر ۰/۰۵ یا کمتر می‌باشد؛ مدل‌هایی که RMSEA آن‌ها برابر با ۰/۱ باشد برازش ضعیفی دارند. زمانی که مقدار این آماره کمتر از ۰/۰۵ باشد برازش قابل قبول، اگر بین ۰/۰۸ و ۰/۱ باشد برازش متوسط و اگر بزرگ‌تر از ۰/۱ باشد برازش ضعیف است. مطابق جدول ۸ و اشکال ۵، و ۶ مقدار RMSEA به دست آمده ۰/۰۳۵ می‌باشد که کمتر از ۰/۰۵ بوده و نشان از نیکویی و قابل قبول بودن برازش است. (۲) ریشه میانگین مجذور باقی‌مانده: زمانی که مقدار این آماره کمتر از ۰/۰۵ باشد بیانگر قابل قبول بودن برازش مدل است. با توجه به جدول شماره ۸، شاخص (RMR) حدود ۰/۰۴۳ برآورده شده است که نشان از برازش خوب مدل می‌باشد چرا که به صفر نزدیک‌تر است. این معیار تحت عنوان ریشه میانگین مجذور باقیمانده، شاخصی برای واریانس باقیمانده در برازش هر پارامتر به داده‌های نمونه و یا تحت عنوان متوسط باقیمانده‌های گزارش شده در مدل، بیان می‌شود. (۳) شاخص برازندگی، شاخص برازندگی تعدیل‌یافته، شاخص برازندگی امساک (صرفه‌جویی): اندازه‌های برازندگی AGFI و GFI را که جازکاگ^۳ و سوربوم^۳ (۱۹۸۹) پیشنهاد کرده‌اند بستگی به حجم نمونه ندارد و نشان می‌دهد که مدل تا چه حد نسبت به عدم وجود آن، برازندگی بهتری دارد. مقدار GFI که باید بین صفر و ۱ باشند و مقدار بزرگ‌تر از ۰/۹ حاکی از برازش قابل قبول مدل است. طبق جدول ۴، مقدار آن برابر با ۰/۹۳ است که برازش امیدوارکننده‌ای است. (۴) شاخص NFI را می‌توان بر پایه تابع برازندگی (F) یا مشخصه X^2 نشان داد:

$$NFI = (F_a - F_b) / F_n$$

با توجه به جدول شماره ۸، میزان NFI محاسبه شده برابر ۰/۹۷ می‌باشد که در شاخص NFI مقادیر برابر یا بزرگ‌تر از ۰/۹ شاخص را در مقایسه با مدل صفر، به عنوان شاخص خوبی برای برازندگی مدل‌های نظری توصیه کرده‌اند.

(۵) شاخص دیگر، شاخص CFI است که با توجه به جدول شماره ۸، میزان آن برابر با ۰/۹۶ است. این شاخص در بیشتر موارد شاخص نرم شده برازندگی است چون دامنه این مدل محدود به صفر و یک نیست تفسیر آن نسبت به NFI دشوارتر است بر پایه قرارداد مقادیر کمتر از ۰/۹۰ آن مستلزم تجدید نظر در مدل است. (۶) و بالاخره مقادیر NNFI و RFI، باید بالاتر از ۰/۹ باشند تا مدل برازش خوبی داشته باشد؛ مطابق جدول ۸ شاخص NNFI برابر ۰/۹۶ و شاخص RFI برابر ۰/۹۵ می‌باشد که هر دو شاخص از برازش قابل قبولی برای مدل برخوردار هستند (کلاتتری، ۱۳۸۸: ۱۳۴-۱۲۸؛ کریم زاده و همکاران، ۱۳۹۳: ۲۸۸-۲۸۷؛ قاسمی، ۱۳۸۹: ۱۴۷؛ علی‌بابایی، ۱۳۹۱: ۸۸-۸۵). بنابراین می‌توان گفت که، مدل ارائه شده برای تحقیق، در سطح مطلوب با داده‌های تجربی سازگاری داشته و شاخص‌ها از نیکویی برازش برخوردار هستند. کار لیزرل در واقع این است که بدانیم آیا شاخص‌هایی که به کار برده شده و داده‌ها از آن استخراج شده است آیا با واقعیت بیرونی هم سازگاری دارد یا نه؟ که در این مقاله خروجی حاصل از

1. Steiger, J.H
2. Joreskog, K.G
3. Sorbom

نرم‌افزار به‌خوبی نشانگر نیکویی برازش و اعتبار بیرونی این تحقیق است و به این نتیجه می‌رسیم که نتیجه این تحقیق را می‌شود به جوامع آماری دیگر نیز تعمیم داد.

در ادامه جهت تحلیل اثرات خزش یا پراکنده‌رویی شهر ارومیه در شاخص‌های مختلف اشتغال، درآمد، قیمت، الگوی مصرف و میزان بهره‌مندی از منابع تولیدمندی، تغییر شیوه زندگی، مهاجرت و انسجام اجتماعی، تغییر کاربری اراضی و آلودگی، بهبود امکانات زیرساختی و مسکن با استفاده از آزمون رتبه‌بندی فریدمن استفاده شده است. نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که، خزش یا پراکنده‌رویی شهر ارومیه در روستاهای ادغام شده در این شهر از دیدگاه جامعه محلی تاثیر چشمگیری نداشته است، بر طبق میانگین عددی این فرآیند در شاخص افزایش قیمت اراضی با میانگین عددی ۳/۸۴ و میانگین رتبه‌ای ۱۰/۲۳ بیشترین تاثیر را در این زمینه داشته است و قیمت اراضی در حاشیه شهرها بشدت افزایش یافته است، چنانچه طبق گفته یکی از املاکی‌ها متری به ۲/۱۰۰/۰۰۰ هزار تومان افزایش یافته است و چنانچه تا قبل از سال ۱۳۸۵ متری بین ۲۰۰-۵۰۰ هزار تومان در نوسان بوده است. همچنین در شاخص افزایش انسجام اجتماعی با میانگین رتبه‌ای ۸/۱۱ و تغییرات کاربری اراضی با میانگین رتبه‌ای ۷/۵۱ بیشترین تاثیر را داشته است. همینطور در شاخص‌های اشتغال با میانگین رتبه‌ای ۴/۷۲ و درآمد با میانگین رتبه‌ای ۴/۲۴ کمترین تاثیر را داشته است. بطور کلی می‌توان گفت فرآیند خزش یا پراکنده‌رویی شهر ارومیه بیشتر بار منفی بر سکونتگاه‌های روستایی ادغام شده در این شهر داشته است و تاثیرات مثبت آن زیاد چشمگیر نبوده است (جدول ۹).

جدول ۹. رتبه بندی اثرات خزش شهری در شاخص‌های توسعه

آزمون	اشتغال	درآمد	اراضی قیمت	مندی بهره	مصرف بهره	الگوی زندگی	تغییرات	مفروضه	انگیزه	انسجام	کاربری اراضی	آلودگی	سایه زنی	مسکن
میانگین عددی	۲/۲۲	۲/۶۰	۳/۸۴	۲/۳۱	۲/۷	۲/۷	۲/۷	۲/۶	۳/۵	۲/۹	۲/۹	۲/۹۹	۲/۴	۲/۴
میانگین رتبه ای	۴/۷۲	۴/۲۴	۱۰/۲	۵/۲۳	۶/۳	۶/۳	۶/۳	۶/۸	۸/۱	۷/۵	۷/۵	۷/۳۴	۵/۱۵	۵/۶
رتبه	۱۱	۱۲	۱	۹	۷	۷	۵	۶	۲	۳	۳	۴	۱۰	۸
کای اسکوتر	۳۶۴/۲۹													
درجه آزادی	۱۱													
سطح معناداری	۰/۰۰۰													

اثرات خزش شهری در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، کالبدی و محیطی توسعه پایدار

در این قسمت از تحقیق به بررسی میزان تاثیر فرآیند خزش شهری در ابعاد اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی و کالبدی در محدوده مورد مطالعه پرداخته شده است. همانطوری که جدول شماره ۱۰ نیز نشان می‌دهد، ابعاد مورد بررسی به طور معنی‌داری ۸۵ درصد از مقدار کل تغییرات حاصل از خزش شهری را تبیین می‌کنند و مقدار دوربین واتسون نیز بین ۱/۵ الی ۲/۵ قرار دارد که مناسب بودن داده‌ها برای ادامه تحلیل را نشان می‌دهد و سطح معناداری ۰/۰۰۰ نشان دهنده ارتباط معنادار ابعاد مورد بررسی می‌باشد (جدول ۱۰).

جدول ۱۰. نتایج آزمون F در تحلیل رگرسیون متغیرهای تبیین کننده خزش شهری

مدل	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی داری	دوربین واتسون
رگرسیون	۱۱۲/۰۲۲	۴	۲۹/۰۰۶	۲۲۱/۹۹	۰/۰۰۰	۲/۱۶۴
باقی مانده	۱۸/۴۱۸	۱۴۶	۰/۱۲۶			
کل	۱۳۰/۴۴۱	۱۵۰				
Adjusted R Square= ۰/۸۵۵ R ² = ۰/۸۵۹ R=۰/۹۳۷						

همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد که، اثرات مثبت خزش/پراکنده‌رویی شهر ارومیه در روستاهای ادغام شده پیرامون بر اساس آزمون رگرسیون متفاوت می‌باشد. بطوری که در محدوده مورد مطالعه این فرآیند بیشترین تاثیر مثبت را بر اساس مقدار بتا در بعد کالبدی

با مقدار بتای ۰/۹۲۶ و مقداره t (۲۱/۷۵) داشته است. چنانچه در این زمینه موجب افزایش و یا بهبود گسترش خدمات شهر و توسعه زیرساخت‌های آب، برق، تلفن، گاز، شبکه فاضلاب و اینترنت، گسترش راه‌ها و دسترسی بهتر به حمل و نقل عمومی، افزایش دسترسی به خدمات آموزشی، فرهنگی، ورزشی و درمانی، بهبود شرایط برای تامین مسکن برای قشرهای مختلف جامعه و جایگزینی الگوی سنتی مسکن‌روستایی با ساختمان‌های چند خانواری و ساختمان‌های چند طبقه و یا تخریب و بازسازی مسکن فرسوده روستایی شده است و در بعد زیست‌محیطی با مقدار بتای (۰/۰۱۲-) کمترین تاثیر مثبت را داشته است و تاثیرات در این بخش غالباً بصورت منفی ارزیابی شده است. چنانچه، موجب تغییر کاربری در مزارع و باغات شده و این اراضی تبدیل به کاربری-های مسکونی، صنعتی، تفریحی و تجاری شده و این امر تهدیدی برای امنیت غذایی، بهره‌برداری بیش از حد از منابع طبیعی، تشدید آلاینده‌ها، کارخانه‌ها، تولید پسماند و آلوده شدن زمین‌های زراعی پیرامون شهر ارومیه شده است (جدول ۱۱).

جدول ۱۱. تاثیر خزش شهری در ابعاد توسعه پایدار

سطح معنی داری	t	ضرایب استاندارد نشده		متغیرها
		Beta	Std.Error	
۰/۰۰۳	-۳/۰۶۹	-	۰/۱۷۳	مقدار ثابت
۰/۰۰۱	۳/۵۴	۰/۱۱۸	۰/۰۴۳	اقتصادی
۰/۰۰۸	-۲/۶۷	-۰/۰۹۹	۰/۰۵۹	اجتماعی
۰/۷۸۴	۰/۲۷۵	-۰/۰۱۲	۰/۰۴۷	زیست محیطی
۰/۰۰۰	۲۱/۷۵	۰/۹۲۶	۰/۰۵۷	کالبدی

بنابراین به‌طور کلی می‌توان گفت، خزش شهر ارومیه تاثیرات مثبت و منفی زیست‌محیطی، اقتصادی، اجتماعی در نواحی پیراشهری و روستاهای ادغام شده داشته است. از جمله می‌توان به تغییرات کاربری زمین، شکل‌گیری ترکیب جدید خانوار، دسترسی متفاوت به منافع شهری از جمله زیرساخت‌های سلامت و اشتغال و افزایش فشار بر روی منابع طبیعی مشترک، افزایش ارزش زمین‌های روستایی، تغییر سبک زندگی روستاییان، افزایش تعاملات روستا-شهری، افزایش آگاهی روستاییان در تماس با شهرنشینان، آلودگی هوا، آب و تخریب محیط‌زیست اشاره کرد.

نتیجه گیری

شهر ارومیه کلانشهر منطقه‌ای با محیط طبیعی و ساختار اقتصادی خاص شهر پراهمیتی در منطقه به شمار می‌رود که در طی سال‌های اخیر با گسترش شتابزده‌ای همراه بوده است. به همین جهت هدف از تحقیق حاضر بررسی اثرات خزش یا پراکنده‌رویی شهر ارومیه در روستاهای ادغام شده پیرامون بوده است. یافته‌های تحقیق در معادلات ساختاری نشان داد، که مدل ارائه‌شده برای تحقیق، در سطح مطلوب با داده‌های تجربی سازگاری داشته و شاخص‌ها از نیکویی برازش برخوردار هستند. کار لیزرل در واقع این است که بدانیم آیا شاخص‌هایی که به کار برده شده و داده‌ها از آن استخراج شده است آیا با واقعیت بیرونی هم‌سازگاری دارد یا نه؟ که در این مقاله خروجی حاصل از نرم‌افزار به‌خوبی نشانگر نیکویی برازش و اعتبار بیرونی این تحقیق است و به این نتیجه می‌رسیم که نتیجه این تحقیق را می‌شود به جوامع آماری دیگر نیز تعمیم داد. همچنین نتایج نشان داد که، شهر ارومیه در طول دهه‌های گذشته به تبع سیاست‌های ملی رشد سریع شهرنشینی را تجربه کرده و در نتیجه رشد جمعیت شهرنشین اراضی شهری به طور بی‌ضابطه‌ای گسترش یافته است و این گسترش فیزیکی، بیش از نیاز واقعی جمعیت آن بوده و اثرات قابل توجهی به همراه داشته است. بطوری‌که، یکی از مهمترین تاثیرات این فرآیند افزایش قیمت اراضی در حاشیه شهر بوده است. چنانچه در طی سال-های اخیر متری به ۲/۱۰۰/۰۰۰ هزار تومان افزایش یافته و چنانچه تا قبل از سال ۱۳۸۵ متری بین ۲۰۰-۵۰۰ هزار تومان در نوسان بوده است. همین‌طور در شاخص‌های اشتغال با میانگین رتبه‌ای ۴/۷۲ و درآمد با میانگین رتبه‌ای ۴/۲۴ کمترین تاثیر را داشته است. همچنین نتایج تحقیق در ابعاد مختلف توسعه (اقتصادی، اجتماعی، محیطی و کالبدی) نشان داد که، پراکنده‌رویی شهر ارومیه بیشترین تاثیر مثبت را بر اساس مقدار بتا در بعد کالبدی با مقدار بتای ۰/۹۲۶ داشته است. چنانچه در این زمینه موجب

افزایش و یا بهبود گسترش خدمات شهری و توسعه زیرساخت‌های آب، برق، تلفن، گاز، شبکه فاضلاب و اینترنت شده است و همچنین وضعیت راه‌های ارتباطی بهبود یافته و دسترسی بهتر به حمل و نقل عمومی آسان شده است. این امر موجبات افزایش ماشین‌های شخصی و افزایش میزان ترافیک و شلوغی معابر منتهی به مرکز شهر و آلودگی شهری شده است. علاوه بر این میزان دسترسی به خدمات آموزشی، فرهنگی، ورزشی و درمانی افزایش یافته و تامین مسکن برای قشرهای مختلف جامعه به راحتی امکان‌پذیر شده و الگوی سنتی مسکن روستایی جای خود را به ساختمان‌های چند خانواری و ساختمان‌های چند طبقه داده است. همینطور تخریب و بازسازی مساکن فرسوده روستایی با اخذ مجوز از شهرداری بشدت افزایش یافته است. همچنین اثرات این پدیده در بعد زیست‌محیطی با مقدار بتای (۰/۰۱۲-) کمترین تاثیر مثبت را داشته است و تاثیرات در این بخش غالباً بصورت منفی ارزیابی شده است. چنانچه، موجب تغییر کاربری در مزارع و باغات شده و اتلاف و تخریب اراضی مرغوب کشاورزی و باغات و از میان رفتن یکپارچگی اراضی حاشیه و تبدیل این اراضی تبدیل به کاربری‌های مسکونی، صنعتی، تفریحی و تجاری شده و این امر تهدیدی برای امنیت غذایی، بهره‌برداری بیش از حد از منابع طبیعی، تشدید آلودگی کارخانه‌ها شده است. همچنین در این مناطق تولید پسماندها توسعه پیدا کرده و موجب آلوده شدن زمین‌های زراعی پیرامون شهر ارومیه شده است. در مجموع می‌توان گفت، با توجه به توسعه فیزیکی شهر ارومیه از یک سو سبب برچیده شدن فعالیت‌های کشاورزی و دامداری و بیان دیگر، تغییر اراضی کشاورزی به عنوان سرمایه‌های زیست‌محیطی محدود و تجدیدناپذیر به کاربری مسکونی، تجاری و تفریحی شده و از سوی دیگر عمده سرمایه شکل یافته ناشی از افزایش ارزش زمین در روستاهای پیرامونی امکان جذب در اقتصاد این فضاها را نیافته و به بازار سرمایه شهر وارد گردیده، می‌توان اذعان نمود که رشد فیزیکی مادرشهرهای منطقه‌ای روستاهای پیراشهری خود را در خلاف توسعه پایدار سوق داده است. لذا می‌توان گفت، نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات ضیا توانا و قادم‌رزی (۱۳۸۸)، فیروزنیا و همکاران (۱۳۹۰)، جلالیان و همکاران (۱۳۹۲)، احمدیان و همکاران (۱۳۹۲)، افراخته و همکاران (۱۳۹۲)، سعیدی و همکاران (۱۳۹۳)، پارسی و همکاران (۱۳۹۳)، Kurba et al (2009) و عاشری و همکاران (۱۳۹۴) و Wilson and Chakraborty (2013) در یک راستا قرار دارد. در انتها نیز با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاداتی به این شرح ارائه می‌گردد: (۱) با توجه به رشد بی‌رویه شهر و ساخت‌وسازهای آن لازم است تا نظارت دقیقی از سوی شهرداری، اعمال شود. (۲) با توجه به این که، توسعه و گسترش شهر به سمت اراضی کشاورزی می‌باشد، پس حفظ و گسترش این فضاها که در معرض توسعه شهر هستند لازم و ضروری می‌باشد. (۳) ادغام روستاهای و فضاها روستایی پیرامون شهری در فرآیند خزش در شهرها باید در چهارچوب برنامه‌ای مدون و مبتنی بر بررسی و تحلیل همه‌جانبه و نظام مند تمامی ابعاد ادغام باشد تا از پیامدهای نامطلوب آن بخصوص در ابعاد زیست‌محیطی و اجتماعی کاسته شود.

References

- Afrkhat, H., HajiPour, M., (2013). Urban Creep and Its Consequences in Rural Sustainable Development (Case: Peripheral Villages of Birjand). *Geography (International Journal of the Iranian Geographical Society)*, 11 (39), 185-158. (in Persian)
- Ahmadian, M. A., Ghasemi, M., (2013). An Analysis of the Integration of Plants in the Physical-Spatial Structure of Cities. Case Study: Mashhad Holy. *Journal of Rural Research and Planning*, 3, 168-143. (in Persian)
- Ali.Babaei, Y., (2012). *Lessons Learned from a Little Advanced Research Method*, Faculty of Social Sciences. University of Tehran. (in Persian)
- Ashrae, E., Abdollahi, A., Karimzadeh, S., Azizi, R., (2015). Investigating the Consequences of Land Use Change on Urban Rural Areas Case Study: Urmia City. *Journal of Geographical Space, University Quarterly Golestan*, 5, (18). (in Persian)
- BESS., (2014). Fragments, functions, flows and urban ecosystem services (Biodiversity and Ecosystem Service Sustainability project). (<http://bess-urban.group.shef.ac.uk>).
- Wilson, B., and Chakraborty, A., (2013). The Environmental Impacts of Sprawl: Emergent Themes from the Past Decade of Planning Research. *Sustainability*, 5, 3302-3327.
- Center for Statistics of Iran, (2016), *Public Census and Residential Population*. Urmia City. (in Persian)

- Chegini, R., (2012). *Explaining the Spatial-Physical Consequences of the Integration of Rural Nuclei in the Process of Expanding Tehran City*. Master's thesis of Kharazmi University, by Dr. Mohammad Soleimani, Dr. Hassan Afrakhteh. (in Persian)
- Dejene, N., (2011). Rapid Urban Expansion and its Implication on Livelihood of Farming Communities on Peri urban area. *The Case of Sebeta Town*.
- EEA., (2015). European environment - state and outlook 2015: Assessment of global megatrends. *European Environment Agency*, Copenhagen.
- Eid, M., A. S. & Mirghani. E. A. M., (2004). The lessons learned from the housing in the context of facilitating random Housing. *Department of Architecture - Faculty of Engineering - University of Assiut*
- FAO., (2011). Food, agriculture and cities: The challenges of food and nutrition security. agriculture and ecosystem management in an urbanizing world; *Rome* http://www.fao.org/fileadmin/templates/FCIT/PDF/FoodAgriCities_Oct2011.pdf.
- Farid, Y., (2009). *Geography and Urbanism. Seventh Edition*, Tabriz, Tabriz University Press. (in Persian)
- Firouznia, G., Mosa. K., Seyyed. M., Sadeghi. T. A., (2011). Study of the Impact of Village Integration in the City (Example: Integration Villages in Kashan City), *Geography and Development*, 25, 96-79. (in Persian)
- Guneet, K., (2008). Rban Sprawl, an issue of growing concern. *44th ISOCARP Congress*, 1-10.
- Habibi, S. M., (2009). *From Flux to City, Historical Analysis of the Concept of the City and Its Physical Form of Thinking and Effect*. Tehran, Tehran University Press. (in Persian)
- Shokouee, H., (2009). *New Perspectives in Urban Geography*. Tehran, Sada Publication.
- Jalalian, H., Ziaian. P., Farabi. P., and Karami. K., (2013). Urban Creep Analysis and Land Use Change (Comparative Study of Urmia and Isfahan Cities), *Physical Planning Quarterly*, 2 (4), 98-73. (in Persian)
- Kalantari, K., (2009). *Modeling Structural Equations in Social and Economic Research*. Tehran: Saba Culture. (in Persian)
- Kamranodi, K., Moses, A., F., Janbazi, A., (2014). Shiraz City Dispersion and Economic, Social, and Physical Changes in Villages around the Village (Case: Guim Village). *Quarterly Journal of Rural Space and Rural Development*, 3 (3), 62-41. (in Persian)
- Karen, C. S. Michail. F., Burak. G., Michael. K. R., (2011). A Meta-Analysis of Global Urban. *Land Expansion*, 6(8):1-9
- Karimzadeh, H., Nikjou. M. R., Sadr Mosavi., M.S., Kohistany. H., (2014). Identifying the Factors Influencing the Creation of Entrepreneurial Opportunities in the Tourism Sector of Rural Areas Using the Structural Equation Model (SME). *Geography and Environmental Planning Course*, 25 (2), 290-269. (in Persian)
- Kübra, C. Ç., Sevinç. B. Y., (2009). The Rural-Urban Transformation Through Urban Sprawl: An Assessment Of Ankara Metropolitan Area. *The 4th International Conference of the International Forum on Urbanism (IFoU)*.
- Leontidou, L. and Chris. C., (2007), Urban sprawl and Hybrid cityscapes in Europe: comparisons, theory construction and conclusions, *Blak well publishing ltd*, 245.
- Liu, X., Li, X., Shi, X., Wu, S., and T, Liu., (2009). Simulating complex urban development using kernel-based non-linear cellular automata. *Ecological Modeling*, 211(1-2):, 169-181.
- Lungo, M., (2001). Urban Sprawl and Land Regulation in Latin America", *Land Lines*, 13 (2), 28-39;
- Mahmoudi, S. K., (2014). *Integration of Rural Settlements in the Urban Creep Crisis with Emphasis on the Conflict of the Spatial-Physical Material Case Study: Darband-Kashank Circuit (Northern Tehran)*. Master's Thesis, Shahid Beheshti University, Guidance Dr. Abbas Saedi and Dr. Hasan Afrakhteh. (in Persian)
- Mera, A. (2015). Effects Of Urban Sprawl On The Livelihood Of Suburban Agricultural Community: The Case Of Sara Ampol, Yeka Tafo And Chorissoarea. Yeka Sub City, Addis

- Ababa (Ethiopia), *Addis Ababa University, College Of Social Sciences, Departments Of Geography And Environmental Studies.*
- Meshkini, A., Zangnee. A. and Mahdanezhad, H., (2014). *An Income on Urban Dispersion and Creep.* Tehran, Publishing House of Jihad, Kharazmi University. (in Persian)
- PapoleYeizidi, M. H., Ebrahimi. A., (2009). *Theories of Rural Development.* Tehran, Publication Samt. (in Persian)
- Parsi, H., & Farmahini. F. B., (2014). Urban Dispersion Analysis in the Large Cities (Case Study; Northern Areas of Isfahan). *Quarterly Journal of Urban Studies*, 10, 62-49. (in Persian)
- Qasemi, V., (2010). *Structural Equation Modeling in Social Researches Using Amos Graphics.* Tehran: Sociologists' Publishing. (in Persian)
- Rezvani, M. R. (2011). *Planning of rural development in Iran.* Qomes Publication, Tehran. (in Persian)
- Saeedi, A., and ShafieeSabet. N., (2011). The Corrosiveness of Landscape and Transformation of Agricultural Land Use". in Saeedi, Abbas; Rural-Urban Relationships in Iran, Mehermino, Tehran, 166-149. (in Persian)
- Saeedi, A., and Soltani. R., (2011). *The Role of Metropolitan Connections and Physical-Spatial Transformation of the Peripheral Villages.* in: Saeedi, Urban Rural-Urban Relations and Relationships in Iran, 167-188, Mehmerino, Tehran. (in Persian)
- Saeedi, A., Rahmani Fazli, A.R., and Manijeh. A., (2014). Urban integration of rural settlements around the city of Zanjan; Case: Sayan and Gawazang Villages, *Housing and Village Journal*, 145. (in Persian)
- Sa'idi, A., (2008). *Polar Springs Models.* Encyclopedia of Urban and Rural Management, Tehran. (in Persian)
- Soleimani, M., Afraketh. H., Saeed.Nia, A., Chegini. R., (2013). Analysis of the physical-spatial consequences of the integration of rural nuclei in the city of Tehran. *Rural Economy and Space Development*, 36, 150-115. (in Persian)
- Taherkhani, M., Roknadin Eftekhari, A.R., (2004). Analysis of the Role of City-Village Interaction in the Development of Rural Areas of Qazvin Province. *Modares Journal*, 35, 96-79. (in Persian)
- UN., (2012). World urbanization prospects- the 2011 revision. ESA/P/WP/224, *United Nations Department of Economic and Social Affairs*, New York, USA.
- Zarbast, E. and Shadazavieh. H., (2011). Identifying the Effective Factors on Urban Hero Dispersion and its Relationship with the Spatial Structure of the City. Case Study: Urmia City. *Journal of Architecture and Urban Development*, 7, 112-89.
- Zhifeng, L., Chunyang. H., Yuyu. Z., Jianguo. W., (2014). How much of the world's land has been urbanized, really?. *A hierarchical framework for avoiding confusion, Landscape Ecol* (2014) 29, 763-771.
- Zia Tavana, M. H., and Ghader Mazari, G., (2009). Land Use Change in Pira Shahri Villages in the Creep Process of the City of Naysar and Hassan Abad Villages in Sanandaj, *Rural Studies, University of Tehran*, 42, 68. (in Persian)

How to cite this article:

Hosenzadehdalir, K., Hajeiaghazadeh, S., & Nasiry, F. (2020). Analyze the effects of urban sprawl in the development of integrated villages from the perspective of the local community (Case study: Urmia City). *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 14(4), 949-965.

http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_669618.html

Analyze the Effects of Urban Sprawl in the Development of Integrated Villages from the Perspective of the Local Community (Case Study: Urmia City)

Karim Hosseinzadeh Dalir

Professor in Geography and Urban Planning, University of Tabriz, Tabriz, Iran

Safar Hajiaghazadeh

PhD Candidate in Geography and Urban Planning, Marand Branch, Islamic Azad University, Marand, Iran

Fatemeh Nasiri*

Master in Geography and Rural Planning, Payame Noor University, Urmia, Iran

Received: 12 November 2017

Accepted: 18 December 2019

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

With the rapid growth of urban population and thereby improve urban land in the periphery, a phenomenon known as urban sprawl in urban planning literature was revived. Urban Sprawl is a global problem that both developed and developing countries are facing. In developing countries, results of that is potential threat to the health and hygiene issue (Kaur, 2008: 1). In Iran, the continue the development strategies centered on accelerating the industrialism, centralization and urbanization in the decades 1340 and 1350 causes to increase the demand for housing and urban land, as well as legislation of urban expansion in agricultural hubs in 1354 causes to building expansion and development of marginalization in favorable and non-favorable agricultural land in margins of cities. The city of Orumiyeh one major population centers in the northwest area that during the past decade due to national politics has experienced rapid growth of urbanity and as a result, urban population growth of urbanite land has been expanded without criteria. If, during the years 1335-1390, physical expansion of Urmia city, more than the actual needs of its population and as a result, the conversion process of rural and agricultural land in it's around continued strongly. The study aimed to analyze the effects of Urmia urban growth on the development of areas around the specially the merged villages in the city of Orumiyeh and tends to answer to the following question was conducted.

1) Sprawl of Urmia city what effects have been in the development of the integrated villages in own surrounding?

Methodology

This research from the perspective of purpose is applied, descriptive - analytic method and for data collection and information is used the library and field studies. Local domain of research is the 16 integrated villages in the skeletal contexture of Urmia city in the years 1335 to 1395. According to statistics of the Statistics Center of Iran in 1390 in total are 27 940 people and 6804 households that based on the Cochran formula were selected number of 151 households as statistical population. Questionnaire reliability was calculated 0.789 using Cronbach's alpha coefficient and to data analyze were used of descriptive statistics (mean, standard deviation and variance) and inferential statistics (structural equation, Friedman and regression).

* Corresponding Author

Email: valaei.mohammad@yahoo.com

Results and Discussion

The results showed that the proposed model for research in structural equation has the optimal level in compliance with the experimental data and indicators have suitable goodness of fit. LISREL work in fact is to know whether the criteria used and data is extracted, it compatible with external reality or not? In this paper, the output of software and external is a good indicator of goodness of fit and the validity of this study and to the conclusion that the outcome of this research will be generalize to other statistical societies. The results of the study showed that, creep or sprawl of Urmia city in the integrated villages had not significant impact on the city from the perspective of the local community, according to the numerical average, this process in land price increases indicator with an average number 84/3 and the average rating 23/10 had greatest impact on the field and the price of land in the suburban areas has increased significantly. In addition, urban sprawl had the greatest positive impact based on the amount of beta in skeletal dimension with beta value 926/0. If in this field causes to increase or improve the expansion of city services and development of infrastructure for water, electricity, telephone, gas, sewerage network and the Internet, expanding roads and better access to public transport.

Due to the physical development of the Urmia city, causes to on the one hand, the dismantling of agricultural and livestock activities and in other words, changes in agricultural land as a finite and non-renewable environmental capital to residential, commercial and recreational and the other hands the major formed capital due to the increasing of the land value in surrounding villages not found adsorb possible in the economy of these spaces and imported to the capital markets of city, we can conclude that physical metropolis growth in regional cities has driven villages around the cities in the opposite of sustainable development. Also, the results of this study is compatible with researches results Zia Tavana and Ghadmarzy (1388), Firouznia and co-workers (1390), Jalalian and co-workers (1392), Ahmadian et al (1392), Afrakhteh .et al (1392), Saeidi. et al (1393) , Parsi et al (1393), Kurba et al (2009) and Asheri et al. (1394) and Wilson and Chakraborty (2013).

Conclusion

The Urmia city during the past decade due to national politics has experienced rapid growth of urbanity and as a result, urban population growth of urbanite land has been expanded without criteria. If a meter of land has increased to 2100000 toman during recent years. Also sprawl of Orumiyeh city has the most positive impact on the skeletal dimension with the beta value 0.926. So that in this field causes the expansion of urban services and urban infrastructure development of water, electricity, telephone, gas, sewerage network and the internet, improve communications ways and access to public transport. This increases personal car and increase the amount of traffic and bustle of the streets leading to the city center and urban pollution. In addition, access to education, culture, sports health care services is increased and housing for different segments of society is easily possible and the traditional role of rural housing replaced by multi-family buildings multi-storey buildings. As well as demolition and reconstruction of old rural houses by take the permission of the municipality has increased significantly. Also its effects on the environmental dimension with the beta value (-0.012) had the least positive impact.

Keywords: Urban creep / sprawl, rural integration, structural equation, Urmia City